

ONDERZOEK:

Niel, Rozenstraat

Voorliggend document is een:

Melding vooronderzoek	
Verslag van resultaten	
Programma van Maatregelen	+
<small>©Niets uit deze uitgave mag worden veeelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Hembyse Archeologie.</small>	

INHOUDSOPGAVE

1	Situering binnen het archeologietraject	2
2	Inhoud en opbouw van het document	3
3	Bijlagen.....	3

1 Situering binnen het archeologietraject

HUIDIG ONDERZOEK	een nota van het proefsleuvenonderzoek
ADVIES	geen verder onderzoek

Het huidige onderzoek situeert zich binnen het archeologisch traject als volgt:

<i>Traject:</i>	<i>Soort rapport</i>	<i>Soort onderzoek</i>
[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]
		[REDACTED]
		[REDACTED]
		[REDACTED]
Uitgesteld traject	Nota	[REDACTED]
		Vooronderzoek met ingreep in de bodem
	[REDACTED]	[REDACTED]

2 Inhoud en opbouw van het document

Het voorliggende document bevat volgende onderdelen:

DEEL 1	Administratieve fiche	+
DEEL 2	Beschrijving van het onderzoeksgebied	
DEEL 3	Onderzoeksopdracht: bureaustudie	
DEEL 4	Onderzoeksopdracht: landschappelijke boringen	
DEEL 5	Onderzoeksopdracht: prospectie met ingreep in de bodem	
DEEL 6	Assessment van landschappelijke data	
DEEL 7	Assessment van aardkundige data	
DEEL 8	Assessment van historische data	
DEEL 9	Assessment van archeologische data	
DEEL 10	Synthese en waardering	+
DEEL 11	Omschrijving van de maatregelen	

3 Bijlagen

Het voorliggende document is voorzien van volgende bijlagen:

BIJLAGE 1	Inventaris (plannen, sporen, foto's, vondsten, ...)
BIJLAGE 2	Kaarten op A4, A3 of A0 : alle sporen, TAW
BIJLAGE 3	Dagrapporten
BIJLAGE 4	Foto's van het onderzoek

ONDERZOEK:

Niel, Rozenstraat

ONDERDEEL

1

Administratieve fiche/~~Privacy~~fiche

©Niets uit deze uitgave mag worden veeelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Hembyse Archeologie.

INHOUDSOPGAVE

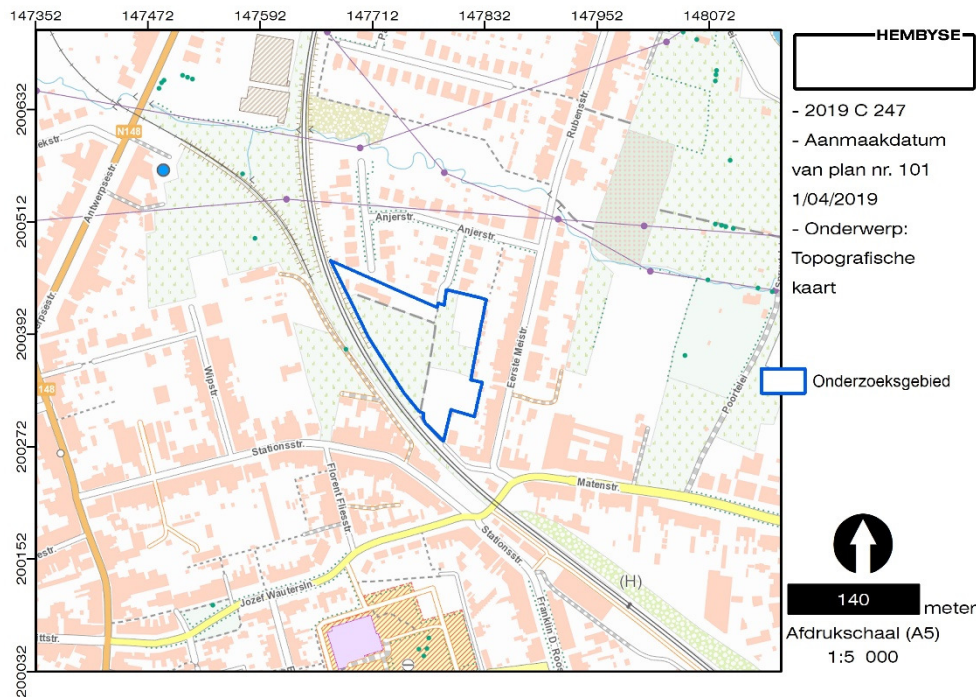
1	Situering van het onderzoek	2
2	Projectcodes	4
3	Betrokken actoren.....	4
4	Bewaring van de data	5

Figuur 1. Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van de kadasterkaart en de topografische kaart. 3

Figuur 2. Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van de Vlaamse gemeenten en de IOED's..... 6

1 Situering van het onderzoek

Gewest	Vlaams Gewest	
Gemeente	Niel	
Deelgemeente	nvt	
Straat en straatnummer	Rozenstraat	
Kadastrale situering	Afdeling	1
	Sectie	B
	Percelen	24W2, 25B, 26E, 33B, 34A, 35C, 35D, 36G2, 36H2, 38L3
Lambert 72-coördinaten	NW	X: 147667,344 x Y: 200470,974 m
	ZO	X: 147820,803 x Y: 200304,877 m
Oppervlakte	14675,148 m ²	1,47 ha
Oppervlakte bodemingreep	14675,148 m ²	1,47 ha
Datum van toekenning van de opdracht	3 oktober 2018	
Wettelijk kader	Onroerendergoeddecreet van 12 juli 2013.	
	Onroerendergoedbesluit van 16 mei 2014.	
Opgemaakt volgens CGP	Versie 4.0	
Duur van het onderzoek	7 werkdagen	
Kostprijs van het onderzoek (privacyfiche)	[REDACTED]	

Figuur 1. Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van de kadasterkaart en de topografische kaart.

2 Projectcodes

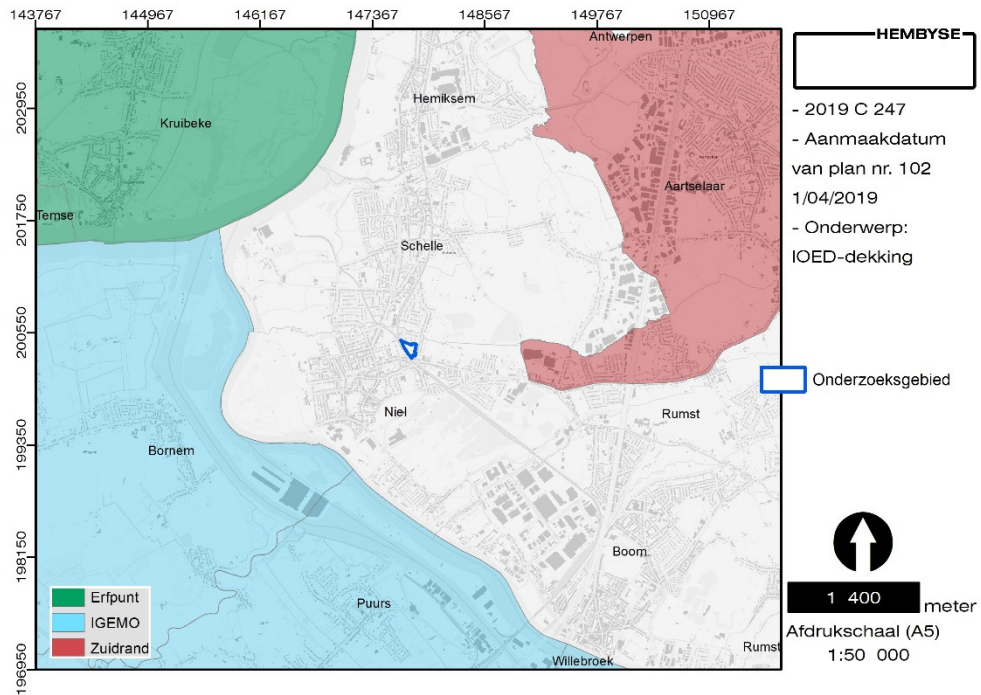
Bureaustudie	n.v.t.
Landschappelijke boringen	n.v.t.
Verkennde boringen	n.v.t.
Waarderende boringen	n.v.t.
Prospectie met ingreep in de bodem	2019 C 247
Opgraving	n.v.t.
Interne projectsigle Hembyse bvba	NIE-ROZ

3 Betrokken actoren

Erkend archeoloog (rechtspersoon)	Hembyse bvba (OE/ER/Archeoloog/2017/00193)				
Erkend archeoloog (natuurlijk persoon)	Bart De Smaele (OE/ERK/Archeoloog/2015/00070)				
	Hadewijch Pieters (OE/ERK/Archeoloog/2017/00168)				
Geraadpleegde (regio)specialisten	Harry Van Royen (Coördinator Onroerend Erfgoed Niel)				
	Sarah Hertoghs (Agentschap Onroerend Erfgoed)				
Initiatiefnemer (privacyfiche)	████████████████████				
	████████████████████				
	████████████████████				
Omgevingsvergunning:	<table border="1"> <tr> <td>Privaatrechtelijk</td> <td>Publiekrechtelijk</td> </tr> <tr> <td>Stedenbouwkundige handelingen</td> <td>Verkaveling van gronden</td> </tr> </table>	Privaatrechtelijk	Publiekrechtelijk	Stedenbouwkundige handelingen	Verkaveling van gronden
	Privaatrechtelijk	Publiekrechtelijk			
Stedenbouwkundige handelingen	Verkaveling van gronden				

4 Bewaring van de data

Plaats en Jaar van uitgave	Gent, 2019
Wettelijk depot	ISSN 2566-2732
Onderzoeksrapport Hembyse Archeologie, volgnummer:	65
Bibliografische referenties	De Smaele B. & Pieters H., 2019. <i>Resultaten van het archeologisch vooronderzoek aan de Rozenstraat te Niel</i> , Onderzoeksrapport Hembyse Archeologie 65, Gent.
Bewaring van archief en ruwe data	Hembyse bvba Kastanjestraat 26, 9000 Gent
Zakelijkrechthouder van het archeologisch ensemble (privacyfiche)	████████████████████ ████████████████████ ████████████████████
Bewaring archeologisch ensemble	Hembyse BVBA (tijdelijk depot)
Gebruiker van het archeologisch ensemble	Hembyse BVBA
Bevoegde IOED	Geen erkende IOED van toepassing
Bevoegd Onroerend Erfgoeddepot (definitieve bewaarplaats van het archeologisch ensemble)	Provinciaal Archeologisch Depot Provincie Antwerpen

Figuur 2. Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van de Vlaamse gemeenten en de IOED's.

ONDERZOEK:

Niel, Rozenstraat

ONDERDEEL

10

Synthese en waardering

INHOUDSOPGAVE

1	Synthese.....	2
1.1	Datering/interpretatie van de dataset	2
1.1.1	Volledigheid van de dataset	2
1.1.2	Huidige dataset	2
1.1.3	Waardering van de archeologische site	3
1.2	Antwoord op de onderzoeksvragen.....	4
2	Vervolgtraject	6
2.1	Impact van de geplande werken	6
2.2	Afweging van de te nemen maatregelen	6
2.3	Bepaling van de te nemen maatregelen	7
2.4	Randvoorwaarden.....	7
3	Bibliografie voor deel 10.....	8
4	Lijst van figuren, gebruikt in deel 10.....	9

1 Synthese

1.1 Datering/interpretatie van de dataset

1.1.1 Volledigheid van de dataset

Het onderzoek kadert in de aanvraag van een omgevingsvergunning voor het verkavelen van gronden.

Het uitgevoerde vooronderzoek dat in het Verslag van Resultaten van de bekrachtigde archeologienota is verwerkt, is een vooronderzoek zonder ingreep in de bodem in de vorm van een bureaustudie. Dit resulteerde in een archeologienota met advies tot een uitgesteld vooronderzoek, waarbij enkel het bureauonderzoek volledig kon worden uitgevoerd :

- het plangebied kon worden afgebakend, zowel landschappelijk als kadastraal
- reeds verstoorde zones zijn in kaart gebracht
- de gekende ecologische en aardkundige data zijn geïnventariseerd
- de gekende archeologische en historische waarden en indicatoren van het onderzoeksgebied zijn geïnventariseerd
- het betreft een archeologienota in het kader van de aanvraag van een omgevingsvergunning voor het verkavelen van gronden, waarbij uitgegaan wordt van een integrale verstoring
- de vervolgstategie werd opgesteld

2

Het bureauonderzoek heeft getracht om een historisch en archeologisch overzicht van het onderzoeksgebied te schetsen en om de gepaste maatregelen –enkel indien er aanwijzingen zijn voor bewaarde archeologische sites- voor het verdere verloop van het archeologische traject uit te tekenen. Op basis van de bureaustudie waren er geen concrete aanwijzingen voor de aanwezigheid van een archeologische site, maar **de dataset was onvolledig, waardoor de aan- of afwezigheid van een archeologische site niet kon worden uitgesloten. Het verdere verloop was dus een archeologische prospectie met ingreep in de bodem, met als doel het samenbrengen van een volledige dataset.**

1.1.2 Huidige dataset

Men kan zich uiteindelijk afvragen of er middels het raadplegen van de historische data, de historische kaarten, de luchtfoto's en de gekende archeologische gegevens voldoende elementen zijn om de historische en archeologische realiteit van het huidige onderzoeksgebied te bepalen.

In de bekrachtigde archeologienota wordt dit als volgt omschreven:

“Het projectgebied bevindt zich ten oosten van de huidige kern van Niel. Het maakt deel uit van een regio waar in het verleden weinig tot geen archeologische vondsten werden gedaan, vermoedelijk grotendeels ten

gevolge van het ontbreken aan grootschalige archeologische inventarisaties. Landschappelijk gezien is het projectgebied gunstig gelegen. Het was steeds in gebruik als akkerland en ligt in de nabijheid van een natuurlijke waterloop. Er zijn echter geen bodemkundige aanwijzingen voor de mogelijke aanwezigheid van een steentijd artefactensite. Het archeologisch potentieel voor sporensites vanaf de metaaltijden tot en met de volle middeleeuwen is wel hoog. Aan de hand van het historisch kaartmateriaal kon er vastgesteld worden, dat het projectgebied in een zeer landelijke regio lag waar weinig bewoning was, die pas in de loop van de 19de en 20ste eeuw toenam. Binnen het projectgebied werd maar één gebouw vastgesteld. De archeologische verwachting vanaf de late middeleeuwen ligt dan ook laag. Er kon geen grootschalige versterking binnen de grenzen van het projectgebied worden vastgesteld. Op basis van het bureauonderzoek alleen kan de aan- of afwezigheid van archeologische waarden binnen het projectgebied niet bewezen worden.”

Deze verwachting werd tijdens de prospectie met ingreep in de bodem niet ingelost, het gebied bleek landschappelijk en hydrografisch niet ideaal te zijn gelegen (een zeer natte bodem), waarbij er tevens sprake is van een aanzienlijke versterking van de bodem. Op basis van de beperkte bodemvorming bestaat het vermoeden dat deze grondwerken gebeurd zijn ten tijde van de aanleg van de spoorweg, al is dit op basis van de huidige dataset niet concreet aantoonbaar. Er bleken, behalve perceelsgreppels (uit dezelfde periode, nvdr.), geen archeologische sporen aanwezig te zijn.

Wat betreft de waardering van het onderzoeksgebied kan na de uitvoering van de prospectie met ingreep in de bodem worden gesteld dat de dataset volledig is en dat er geen archeologische site binnen het gebied aanwezig is. Het advies is dan ook een vrijgave van het terrein.

1.1.3 Waardering van de archeologische site

Op basis van de gegevens uit het verslag van resultaten van deze nota kan dus worden gesteld dat:

1. Het onderzoeksgebied is gelegen op een vrij vlak gedeelte van het landschap en bestaat uit een voormalig bebost akkerland op een nat, lemig zand.
2. Het onderzoeksgebied is vrij recent volledig afgetopt en omgevormd tot een akkerland. Dit resulteert in een antropogene bodemopbouw, die zeer scherp overgaat op de quartaire sedimenten. Er is in deze sedimenten nauwelijks bodemvorming zichtbaar: de top van deze sedimenten is volledig vernietigd en/of in de bouwvoor opgenomen.
3. De enige aangetroffen grondsporen zijn perceelsgreppels, die in de 19^e eeuw gedateerd kunnen worden. Dit sluit aan bij de datering van de

spoorweg en de historische bebouwing binnen het onderzoeksgebied. Er werden geen oudere sporen aangetroffen.

4. Uit de huidige bodemkundige gegevens van het onderzoeksgebied kan worden afgeleid dat het onderzoeksgebied volledig is omgezet naar landbouwgrond en dat er geen sprake is van afgedekte paleo-bodems. Er is dus geen kans op de bewaring van (en het aantreffen van) steentijdartefactsites.
5. De geplande werken binnen het onderzoeksgebied behelzen de verkaveling van het gebied. Hierbij dient van een integrale verstoring van het terrein uitgegaan te worden.
6. De prospectie met ingreep in de bodem heeft echter aangetoond dat er geen waardevolle archeologische sites aanwezig zijn.

Op basis van deze data kan dus worden besloten dat er binnen het onderzoeksgebied geen kans is op het aantreffen van waardevolle archeologische sporen en structuren.

1.2 Antwoord op de onderzoeksvragen

Voorafgaand aan het onderzoek is in de bekrachtigde archeologienota een aantal onderzoeksvragen gesteld, die onderliggend kader vormen voor de opzet van het onderzoek.

Proefsleuvenonderzoek:

- *Op welke dieptes bevinden zich relevante archeologische niveaus?*
Het relevante archeologische niveau bevond zich op een diepte van circa 80 centimeter onder het maaiveld. Het leesbare archeologische niveau bevond zich vlak onder de teelaarde en bestond uit een quartair sediment.
- *Waar ligt/lag de hoogste grondwaterspiegel?*
De grondwaterspiegel bevond zich op een hoogte van circa 6,7 meter TAW.
- *Zijn er nog intacte bodems aanwezig?*
In de quartaire sedimenten is tijdens het Holoceen bodemvorming opgetreden, hiervan zijn de resten zichtbaar als roestverschijnselen. De top van deze quartaire sedimenten was echter afwezig (antropogene erosie) en er waren dus geen intacte bodems aanwezig.
- *In hoeverre is de oorspronkelijke bodem (sub)recent verstoord?*
De top van de quartaire sedimenten en de daarin gevormde bodems zijn verstoord door een nivelleren van het terrein en landbouwactiviteiten.
- *Kon de aanwezigheid van een podzol worden vastgesteld?*
Neen, podzolbodems werden niet vastgesteld. Deze bodems zouden zich aan de top van de quartaire sedimenten moeten bevinden, deze laatste zijn volledig verstoord. Er zijn tevens geen duidelijke aanwijzingen dat er ooit een podzolbodem aanwezig is geweest.

- *Kan er een link gelegd worden tussen de aangetroffen site en de sites die in het verleden reeds in de omgeving werden onderzocht?*

Neen, de afwezigheid van archeologische sporen en structuren laat dit niet toe.

Aanvullend:

- *Welke strategie dient verder gevolgd te worden ter bescherming van het archeologisch patrimonium ter hoogte van het onderzoeksgebied ?*

Er dienen verder geen maatregelen te worden genomen.

- *Welke methodologische lessen kunnen uit het onderzoek worden getrokken en hoe is dit van toepassing op toekomstig onderzoek in de regio ?*

De erosie van een bodem, zowel historisch als recent, heeft een duidelijke impact op de bewaring van de archeologische sporen en structuren. De erosie kan worden vastgesteld door middel van boringen of landschappelijke profielputten. Het is echter tot op heden niet mogelijk om op basis van een dergelijke subtiele en soms plaatselijk zeer sterk wisselende erosie, de aan- of afwezigheid van archeologische sites uit te sluiten. De voornaamste methodologische les in dit onderzoek is dat het fysiek vaststellen van sporen en structuren tot nader order de beste, snelste en economisch meest verantwoorde methode is voor een hard besluit aangaande de aan- of afwezigheid van archeologische sites.

2 Vervolgtraject

2.1 Impact van de geplande werken

Op basis van de inzichten, verworven in de geplande werken binnen het onderzoeksgebied, kan worden gesteld dat de impact van de geplande werken bestaat uit het verkavelen van gronden.

De geplande werkzaamheden binnen het onderzoeksgebied omvatten:

- Een integrale verstoring van het onderzoeksgebied

Gelet op deze geplande integrale verstoring van het eventueel aanwezige archeologische erfgoed, maar de afwezigheid van een archeologische site, dienen geen maatregelen genomen te worden teneinde deze archeologische waarden vast te stellen, te registreren en waarderen, en te behoeden van vernietiging.

2.2 Afweging van de te nemen maatregelen

Het volledige archeologietraject wordt bepaald als een traject van verschillende onderzoeksmethodes, waarbij dient te worden afgewogen of deze individuele methodes mogelijk, nuttig, schadelijk en/of noodzakelijk zijn. In deze fase van het onderzoekstraject zijn een bureauonderzoek en een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd en de onderstaande tabel geeft weer welke onderzoeksmethodes in het volledige archeologietraject MOGELIJK, NUTTIG, SCHADELIJK en NOODZAKELIJK zijn.

Soort onderzoek	Mogelijk	Nuttig	Schadelijk	Noodzakelijk	Evaluatie
Bureauonderzoek	JA	JA	NEE	JA	Is reeds uitgevoerd.
Archiefonderzoek	JA	JA	NEE	NEE	Op basis van het huidige bureauonderzoek is de kans op het aantreffen van informatie die het advies zou veranderen zeer klein.
Geofysisch onderzoek	JA	NEE	NEE	NEE	Er was geen concrete vraagstelling die met behulp van een geofysische survey kon worden beantwoord.
Veldkartering	NEE	NEE	NEE	NEE	Kan aanwijzingen bieden voor de aanwezigheid van een archeologische site, maar biedt hierover geen uitsluitel.
Landschappelijke boringen	JA	NEE	NEE	NEE	Op basis van de beschikbare aardkundige data kan gesteld worden dat er sprake is van een éénduidige stratigrafie waardoor de kans op het aantreffen van steentijdartefactsites extreem
Verkennde en waarnemende archeologische boringen	JA	NEE	NEE	NEE	

Soort onderzoek	Mogelijk	Nuttig	Schadelijk	Noodzakelijk	Evaluatie
					klein is. De prospectie met ingreep in de bodem en de daarin gegenereerde aardkundige data bevestigen dit.
Proefsleuven	JA	JA	NEE	JA	Is uitgevoerd ,zie deel 9. Er werden geen archeologisch relevante sporen of structuren aangetroffen.
Andere	NEE	NEE	NEE	NEE	Nvt.

Op basis van deze evaluatie en de reeds uitgevoerde onderzoeken, kan gesteld worden dat verder onderzoek op de site niet noodzakelijk is.

2.3 Bepaling van de te nemen maatregelen

Binnen het onderzoeksgebied zal het bodemarchief door de geplande werken verstoord worden, waardoor strikt gezien een behoud van het mogelijk aanwezige archeologisch erfgoed in situ niet mogelijk is.

Gezien het feit echter dat de ingezamelde data aangetoond hebben dat het onderzoeksgebied geen potentieel tot archeologische kenniswinst bevat, worden verdere maatregelen niet noodzakelijk geacht. De werken hebben geen impact op het archeologisch kennispotentieel.

In deze optiek is het gedetailleerd uittekenen van het vervolgtraject niet noodzakelijk en het omschrijven van gedetailleerde maatregelen is niet noodzakelijk.

7

2.4 Randvoorwaarden

Op basis van de beschikbare data kan worden gesteld dat de kans op het aantreffen van archeologische resten die een potentieel op kenniswinst herbergen, zo goed als nihil is. Er wordt geen verder onderzoek geadviseerd.

Na het bekomen van de omgevingsvergunning voor de geplande bouwwerken is de melding van archeologische toevalsvondsten wettelijk verplicht (artikel 5.1.4 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013).

3 Bibliografie voor deel 10

Naslagwerken

Borremans M., 2015. *Geologie van Vlaanderen*, Academia Press, Gent.

Van Ranst E. & Sys C.. 2000. *Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen (Schaal 1:20 000)*, Universiteit Gent, Gent.

Van Zijverden W. & De Moor J., 2014. *Het groot profielenboek; Fysische geografie voor archeologen*, Leiden.

Online bronnen:

<http://www.geopunt.be/>

<https://www.dov.vlaanderen.be/>

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/>

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/>

<https://cai.onroerenderfgoed.be/>

<http://uurl.kbr.be>

<https://www.cartesius.be/>

4 Lijst van figuren, gebruikt in deel 10

Geen gegevens voor lijst met afbeeldingen gevonden.

Hembyse Archeologie is een handelsnaam van Hembyse bvba.

Maatschappelijke zetel: Kastanjestraat 26, 9000 Gent

BTW: BE 0677.720.687

IBAN: BE25890214307282

BIC: VDSP BE 91

Tel. 0032 472 89 97 66

E-mail: info@hembyse.net

Web: www.hembyse.net

